

EDUCATIA TIMPURIE

INTRE

NEVOIE SI PROVOCARE

Strategia nationala privind educatia timpurie (ca parte a unei strategii convergente privind dezvoltarea copilului de la 0 la 6 ani) precum si proiectele privind educatia parentala privind protectia si ingrijirea copiilor reflecta pe de o parte nevoia de coerenta intre servicii de ingrijire, protectie, dezvoltarea si educarea copiilor de la nastere la 6 ani.

Studii de specialitate au aratat ca rezultatele obtinute de copii in scoala se coreleaza cu cantitatea si calitatea educatiei de care au beneficiat in familie, dar si in institutiile de invatamant prescolar.

Aceasta corelatie este in mod special semnificativa in combaterea excluziunii sociale si pentru a oferi copiilor un start bun pentru scoala. Deasemenea s-a ajuns la concluzia ca mai mult conteaza numarul de luni in care copilul frecventeaza gradinita si este nesemnificativ numarul de ore petrecute in fiecare zi la gradinita si deasemenea cu cat intervenitia educatoarei se produce mai de timpuriu cu atat sunt mai vizibile efectele asupra dezvoltarii copilului.

Perioada cuprinsa intre 0 si 6-7 ani este cea in care copiii se dezvoltă rapid iar daca procesul de dezvoltare este neglijat in aceasta perioada, mai tarziu este mult mai dificila si mai costisitoare compensarea acestor pierderi.

Se cunoaste faptul ca alegerile facute in copilăria timpurie si actiunile intreprinse de parinti si de societate, au o influenta puternica si de durata asupra copilului. Astfel, investitia in copii la varste cat mai fragede va conduce pe termen lung la dezvoltarea sociala si la realizarea sustinuta a drepturilor copiilor.

Educatia timpurie reprezinta totalitatea experientelor individual realizate si social existente sau organizate de care beneficiaza copilul in primii ani de viata cu rol de a proteja, creste si dezvoltă fiinta umana prin inzestrarea cu capacitate si achizitii fizice, psihice, culturale specifice care sa-I ofere identitate si demnitate proprie. Ceea ce invata copiii in primii ani reprezinta mai mult de jumatate decat vor invata tot restul vietii.

In gradinita jocul este activitatea de baza si se regaseste in toate ariile de activitate realizand procesul de invatare intr-un mod atractiv, antrenant si usor asimilabil de catre copil. Jocul, prieten nelipsit al copilului reprezinta pentru perioada prescolara o forma de manifestare fara bariere geografice ori religioase, o activitate care ii reuneste pe copii si in acelasi timp ii reprezinta. In decursul jocului copilul actioneaza asupra obiectelor din jur, cunoaste realitatea, isi satisface nevoia de miscare, dobandeste incredere in propriile forte, isi imbogateste cunostintele, manifestandu-si dorinta de a participa la viata si

activitatea celor din jur, copilul isi asuma rolul de adult, reproducand activitatea si raporturile lui cu ceilalti oameni. In acest fel, jocul este social prin natura lui. Insa si posibilitatea de a-si imagina realitatea, de a o reflecta, reprezinta pentru copil sensul jocului. Prin aceasta activitate copilul isi satisface nevoile prezente si se pregateste de viitor.

Copilul mic se joaca repede cu ceea ce il intereseaza in acel moment. Cel mai bine este sa faca activitati in ritmul lui. Cei intre 2 si 3 ani au o intelegere limitata a notiunii de timp. Cateva minute pot sa li se para foarte lungi. Activitatile de grup trebuie sa fie limitate; cei mai multi dintre ei invata cel mai bine din activitati de rutina sau din cele pe care le aleg singuri. Copiii de peste 2 ani sunt asemanatori dar si diferiti de copiii mici, Si ei sunt preocupati de descoperire, dar sunt mai independenti; joaca lor este mai organizata si poate dura mai mult. Ei se joaca cu ceea ce ii intereseaza pe moment. Jocul intr-o activitate poate fi foarte iute, nu se impaca cu activitati lungi si planificate. Timpul petrecut intr-o singura activitate poate fi foarte scurt; invata foarte mult din contactul cald si personal cu adultii, insa se pot juca si singuri, fara adulti. Prefera joaca cu colegii, se organizeaza frecvent in joc in paralel, iar daca isi aleg activitatea pot forma grupe de 2-3 copii. Dobandesc foarte multe cunostinte prin subiecte in legatura cu viata lor, cum ar fi animalele, apa, jucariile.

Un obiectiv principal al educatiei timpurii il constituie socializarea. In principal obiectivele socializarii copiilor in gradinita urmaresc familiarizarea copilului cu joaca si lucru in echipa si vizeaza interiorizarea unor valori morale si a unor comportamente specifice altor grupuri sociale decat cel al familiei. Ele trebuie sa acopere aspecte ale dezvoltarii personale, morale, sociale si spirituale, precum si capacitatea de evaluare personala si a celorlalti membrii ai grupului. Cercetarile au demonstrat ca autoevaluarea pozitiva este primul pas catre o invatare eficienta si o buna integrare in grup. De aceea este important ca in cadrul grupului de prescolari sa se creeze un climat psihoafectiv benefic pentru valorificarea potentialului fiecarui copil in parte, iar acest lucru trebuie realizat inca de la intrarea copilului in invatamantul prescolar.

In confruntarea cu situatii noi, cum ar fi de exemplu introducerea intr-un grup prescolar, copilul reactioneaza in mod diferit, in functie de varsta. Astfel, la 2 ani este total dependent de parinti, neseparandu-se de acestia decat in cazul in care situatia le este foarte familiara. Micul prescolar este dispus sa exploreze spatial si grupul prescolar in prezenta parintilor, in timp ce prescolarul mare face fata relativ fara probleme noii situatii.

Nou veniti in gradinita copiii mici au nevoie de ajutor pentru a capata incredere si respect de sine in relatiile cu ceilalti, mai ales in prima etapa a integrarii. Mediul social al gradinitei le poate parea ostil prin noutatea sa: in acest scop este necesar sa li se faciliteze familiarizarea cu membrii grupului si participarea activa la diferite situatii de invatare. La aceasta varsta prescolarul incepe sa se perceapa pe sine dar si sa inteleaga cum este perceput de ceilalti. De aceea este importanta crearea unei stari de confort psihic propice dezvoltarii unei personalitati armonioase.

Avand in vedere ca prescolarii de varsta mica tind sa se angajeze mai degraba in activitati solitare decat de grup, ajutorul din partea adultului este benefic pentru el. As indrazni sa sugerez chiar o relatie de tipul mentoratului intre copiii cu varste diferite sau cu experiente diferite. Spre exemplu la venirea unui copil nou in grup poate fi desemnat de catre educatoare un "ghid" in persoana unui prescolar mai experimentat. Acesta va face turul gradinitei informandu-l pe nou venit asupra activitatilor si materialelor disponibile. Castigurile unei astfel de abordari atat de simple si la indemana sunt nenumarate. Pe langa informarea in sine avem germenul unei relatii de cooperare valorizarea prescolarului mare prin investirea cu incredere in rezolvarea unei sarcini importante, sprijinirea micului prescolar prin realizarea unui prim contact personal mult mai valoros decat cel frontal cu grupul.

Copiii vin in cadrul grupului cu un bagaj experiential si o serie de notiuni morale sau coduri impuse de grupurile din care au facut parte anterior, cel mai adesea: familia. Educatoarea are delicate sarcini de a incuraja manifestarile pozitive si de a le corecta pe cele inadecvate fara a submina autoritatea familiei. Copilul trebuie facut sa intelega ca fiecare grup sau situatie sociala necesita un set diferit de reguli si comportamente.

Pentru ca fiecare membru al grupului sa aiba un sentiment al valorizarii, este necesar sa-i se acorde dreptul de a prelua conducerea in activitate.

In contextul actual educatia timpurie de la 0 la 6-7 ani impune identificarea si elaborarea unor strategii de sprijinire individuala a copilului in functie de ritmul specific de dezvoltare, de nevoile si interesele proprii fiecaruia. Pe paleta reformarii in acest sens a invatamantului romanesc, proiectele legislative coboara varsta integrarii in clasa I a copiilor si dezvoltarea alternative de cuprindere a celor sub 3 ani in institutii educationale de profil. Adaptarea gradinitei la cerintele determinate de cuprinderea copiilor de 2- 3 ani in aceste institutii de educatie ar trebui sa se faca in baza unor cercetari ample cu privire la formarea initiala a personalului de educatie, la amenajarea mediului educational favorabil cresterii, ingrijirii si educarii copilului de aceasta varsta precum si la elaborarea unui curriculum specific, adaptat cerintelor dezvoltarii globale si individuale ale acestora.

BIBLIOGRAFIE

1. Sovar,R., - .- Educatia timpurie a copiilor de la 0 la 6 ani – Ministerul Educatiei si Invatamintului si reprezentanta UNICEF in Romania ,1998.
2. Tomsa,Gh., - Psihopedagogie prescolara si scolara, -Bucuresti,2005
3. Vrasmasu,E., -Educatia timpurie a copiilor,-Editura,Polirom,2002.
4. Ursula,Schiopu.,-Psihologia copilului,E.D.P.,1987.